



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

20. Aliquæ opiniones, quæ in materia luxuriæ non admittuntur. Et in textu hujus resolutionis adducuntur multi, & diversi casus, ut in suo, & proprio loco; sed jam omnes alibi sunt iterum discussi, ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

dub. 7. num. 144. quibus ego addo Villalobos in *summ. tom. 2. tract. 40. Sancium in selectis, disp. 21. num. 35. Sanchez in summ. tom. 1. c. 1. n. 17. & alios penes ipsos, & nos infra.*

Infra in Ref. 1. not. praec. rific.

## RESOL. XVII.

*An sit peccatum mortale desiderare pollutionem in somnis, aut de illa sic habita gaudere ob aliquem bonum finem?* Ex p. 3. tr. 5. & Milc. 1. Ref. 88. alias 87.

Sup. hoc in ref. praerita §. 1. & in t. 1. tr. 7. Resol. 700. §. Nota etiam per totum.

**A**ffirmative respondet Sotus in 2. diff. 12. q. 1. art. 7. Medina in p. 2. q. 74. art. 6. Azorius p. 3. lib. 3. cap. 24. q. 3. Ledesma in 1. art. 4. q. 21. art. 7. dub. 6. Zumel in p. 2. quest. 74. art. 8. disput. 4. dub. 4. Rodriguez in *summ. tom. 1. cap. 211. num. 3. & nouissime doctus Franciscus Syluius in 1. 2. D. Thomae, quest. 154. art. 5. concl. 5. quia pollutio ex se, & ex obiecto, & natura sua est mala; ergo sicut propter valetudinem, vel aliam rationem non licet desiderare vt fornicatio tibi eueniat in somnis, neque etiam licet desiderare pollutionem. Probo consequentiam, nam quod est per se, siue ex obiecto malum, non potest voluntarie desiderari propter quemcumque bonum finem, quia consensus in tale malum, non potest esse malus; alioquin liceret desiderare adulterium, homicidium, & huiusmodi propter aliquem bonum finem, vt ea tibi dormienti acciderent.*

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam probabiliorum esse puto, quam tuerentur 22. Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. c. 2. n. 18. quibus ego addo Sancium in selectis, disp. 21. n. 45. Tannerum in p. 2. D. Thomae, disp. 4. qu. 8. dub. 7. n. 145. Villalobos in *summ. tom. 2. tr. 40. diff. 16. num. 144. Filliucium tom. 2. tr. 30. c. 8. n. 10. Reginaldum tom. 2. lib. 2. c. 3. n. 41. Ioan. de la Cruz in direct. conscientia, part. 1. praec. 6. art. 8. dub. 10. concl. 2. Layman in Theol. moral. lib. 3. sect. 4. 17. Granada in part. 2. D. Thomae, contr. 6. tr. 4. disp. 6. n. 6. & Fernandez in exam. Theol. moral. part. 4. c. 1. §. 4. n. 3. Et ratio est, quia talis pollutio sola via naturali consequens, non est ex se peccatum mortale, nec habet malitiam obiectiuam mortalem; sed eam habet certo solum modo (via scilicet naturali causata,) quo circa a ratione contraria mortale esset desiderare, vt praeter naturam ab alio quamuis amante, vt sibi etiam dormienti pollutio prorumperet. Deinde non infrequens est quod ob honestum finem liceat desiderare effectum aliquem per causas naturales euenire, & de eueniente gaudere, quem tamen efficaciter intendere, aut procurare numquam liceret; & ideo si legitimus Rex cum multorum ruina Rempublicam administrat, licitum est boni communis causa optare simplici affectu, vt moriatur, aut eo mortuo gaudere; cum tamen mortem ipsi procurare non liceat. Ergo, &c.**

## RESOL. XVIII.

*Olim per litteras à quodam Sacerdote interrogatus fui de opinionibus Doctorum circa praesentes casus. Primo, an peccaret mortaliter, si quis conficeret membra bruorum sine ulla delectatione, sed solum ex curiositate inspicendi semen?*

*Secundo, an si coniugatus immitteret membrum virile in os faminae, peccaret mortaliter?*

*Tertio si absente coniuge, &c. Sed hos duos ultimos casus nunc inuenies in tom. 2. tr. 6. de Matrimonio in Ref. 188. & primus casus hic tantum ascribitur: Ex part. 2. tr. 17. & Milc. 3. Ref. 37.*

§. 1. **O**bscena sunt haec fatore, sed confessari de ea omnia munda mundis. Dico ergo ad primum casum quod Bonac. de *matr. qu. 4. punct. 9. n. 15. & Ioan. Sales in p. 2. tom. 2. tr. 13. disp. 6. sect. 20. n. 148. responderunt negatiue, propter magnum periculum pollutionis, vel inordinati alicuius affectus, & frustra conatur ille, vt sic brutum semen expellat, naturale enim est in solo coitu semen effundere. At Thom. Sanchez de *matr. 4. tom. 3. lib. 9. disp. 46. n. 15. ait communiter esse naturale, obscena brutorum partes conficere, quia inde non excitatur tam vehemens delectatio, & solum ex curiositate fit, & quantum conficere intendit, vt brutum semen expelleret ex curiositate illud videndi, non esse mortale, quia non est mortale impedire boni generationem, aut efficere vt abortiat, sicut necipsum necare. Sed tu ne deseras primam sententiam & ideo in nouissima editione Operum Thomae Sanchez, detecta opinio non inuenitur.**

## RESOL. XIX.

*An sit licitum aspicere coitum bestiarum, seu uendita turpiter commota?*

*Et quid de coitu & uendendis aliorum?*

*Et an sit mortale ex proposito, & sine necessitate aspicere personam alterius sexus nudam; imo si solum uideatur uenda illius?* Ex part. 3. tract. 5. & Milc. Ref. 89. alias 88.

§. 1. **A**d hanc quaestionem ita respondet ex Sanchez Iacobus Granada Societate Iesu in suis doctis commentariis ad part. 2. D. Thomae, contr. 6. tr. 4. disp. 7. n. 3. ubi sic ait. Non damnatur de mortali inspicere uenda bestiarum etiam turpiter commota. Quod uero attinet ad coitum, licet sine necessitate sit mortale studiosè aspicere concubitum licitum, vel illicitum hominum, eo quod nimium sensualitate commoueat, & sit periculo nimis obnoxii; de coitu uero bestiarum uidetur id de se non esse mortale, quia non multum prouocat ad luxuriam. Denique aduerto non esse mortale aspicere vllum coitum ita breuiter, & quasi per transennam vt non sufficiat ad notabilem commotionem; & idem dicendum est, si ille qui aspicit, attentam propria complexione non subit periculum praedictae commotionis. Ita Granada, qui etiam addit peccatum mortale esse ex proposito, & sine necessitate aspicere personam alterius sexus nudam, vt si uir feminam, & femina uirum intueatur, imò, & si solum uideatur uenda illius; quia id valde pugnat cum honestate naturali, & quia est notabilis causa magnae commotionis sensualitatis. Putat tamen hoc non esse mortale in eo, qui ob curiositatem ad eo leuiter, & per transitum aspicit, vt non sit occasio dictae commotionis; similiter si attendat, vel complexione quis prudenter sibi persuaderet nullum esse periculum magnae commotionis, non damnaretur ad mortale, etiam si ex proposito inspiceret. Ita ille. Sed in his materiis cautè procedet, & fuget.

## RESOL. XX.

*Alique opiniones, quae in materia luxuriae non admittuntur.*

*Et in textu huius Resolutionis adducuntur multi diversi casus, sed iam omnes alibi summatim discussi, & appropositi in suo proprio loco? Ex p. 9. tr. 8. & Milc. 3. Ref. 31.*

§. 1. **C**irca infra scriptas quaestiones ego alibi plures adduxi Doctores, sed sententiam meam elate,

& firmiter non aperui, quod nunc faciam. Idem quaeritur primò, an peccata contra naturam, videlicet, molli- tates, sodomia, bestialitas, specie distinguantur. *Alibi* Filliucium adduxi asserentem, probabile esse, omnia peccata contra naturam esse eiusdem speciei infimae; sed merito ex inlyta Societate Iesu præstantissimus Theologus Pater Ouiedo in 1. 2. *D. Thomae, tr. 6. contr. 5. punct. 3. §. 7. n. 54.* putat, hanc sententiam esse singularem, neque in praxi amplectendam. Et in primis, quia D. Thomas à Filliucio adductus, Armilla, & alij, intelligendi sunt de specie subalterna: nunquam enim trahendi sunt Doctores ad singulares sententias discrepantes à communi Doctorum consensu, quando iuxta hanc interpretationem patiuntur, & non nisi temerè in re grauiissima propter verba vniuersalia obiter, & non nimis clarè prolata, Doctorum authoritatem quis potest sibi fingere ad praxim similitum opinionum tutam in conscientia iudicandam. Insuper ratio Filliucij nullius est momenti: quia non qualibet diuersitas explendi voluptatem veneream fundat diuersam dissonantiam, etsi modi valde diuersi eam fundent. Primum suadent exempla ab ipso adducta. Secundum clamat hominum communis apprehensio; quia enim maiorem dissonantiam non percipit in concubitu bestiali, seu hominis cum bestia, quam in simplici pollutione, etiam si verque actus æque generationi opponatur. Ex hoc efficax argumentum contra hanc sententiam desumo. Peccata distinguuntur in specie propter diuersas dissonantias: sed diuersa dissonantia est in concubitu rationalis cum irrationali, & maior, quam in simplici immunditia, seu pollutione: ergo distincta species. Sola minor indiget probatione, quam hominum apprehensio negare non permittit: omnes enim longè inagis horrent bestialitatem, & sodomiam, quam pollutionem propriam, vel alienis tactibus excitatam. Sit ergo firmum cum communi Doctorum sententia, quæ defendit ipse Filliucius *ibi id.* immunditiam, sodomiam, & bestialitatem specie distingui, nec de necessitate has species distinctè in confessione explicandi prudens dubij potest insurgere pro parte negatiua. Non est igitur recedendum à sententia Patris Ouiedo nec modò contrariam puto esse probabilem: vnde nõ assentior nouissimè doctissimo Caramuel in *Theol. mor. lib. 4. n. 163.* vbi asserit, quòd mollietates, sodomia, & bestialitas sunt peccata eiusdem speciei infimæ, adeoque nemo tenetur in confessione exponere, vtro ex istis modis peccauerit, sed satisfaciat dicens procurauisse pollutionem. Et licet hanc eius & Filliucij sententiam probabilè esse pater Escobar in *Theol. mor. tr. 1. exam. 8. c. 2. n. 77.* & Trullench in *Decalog. to. 2. lib. 6. c. 1. dub. 8. n. 8.* Tamen ego modò dictam opinionem Filliucij, & Caramuelis omninò tanquam intolerabilem cum Sapientissimo Ouiedo, *vbi supra.* reiciendum esse puto.

2. Queritur secundò, an conficcare pudenda brutum ex curiositate videndi semen, sit peccatum mortale? *in part. 2. tr. 17. resol. 37.* pro negatiua sententia adduxi Sanchez, nec sententiam meam aperui: nunc existimo affirmatiuè sententiam adherendum esse. Quia actus iste est multum inordinatus, & obscenus, valpè repugnans rectæ rationi: tum, quia proximè inclinatur ad libidinem, & ex tali conficcatione sequitur non modica delectatio ex parte conficantis, non ex curiositate, quæ sensualem delectationem non causat, sicut ipsemet actus conficcationis, qui sicut excitat delectationem in animali bruto, ita & in ipso homine conficcatore, vt experientia constat inter personas, quarum vna aliam excitat ad libidinem conficcatione membri, tum, quia, etsi actus venereus non est mortalis, neque venialis ex parte animalis; non cessat tamen esse mortalis ex parte conficantis. Confirmatur: quia conficcans vitilia omninò, & penitus stulti, mortaliter peccat, licet nõ peccet ipse stultus: est igitur idem iudicium de conficcante puden-

da bruti animalis; ex cuius parte ille actus venereus non est peccatum, vtiq; verò ex parte conficantis. Et ita hanc sententiam, præter Bonacinam, & Salas à me, *vbi supra* adductos, tenet Bordonus *tom. 2. fol. 74. n. 8.*

3. Queritur tertio, an finito actu matrimoniali, & viro à femina sublato, licitum sit feminae, quæ nondum seminavit, agitata libidine, se tactibus excitare, donec seminet? Pro affirmatiua sententia *alibi* plures adduxi; & nunc illam docet doctus, & amicissimus Pater Martinus Perez de *matrim. disp. 49. sect. 8. n. 4.* vbi sic ait: [Quares, quid dicendum, vbi vir seminavit in vas, & membrum virile extraxit, licet bñe femina, nõ nondum effudit, se prouocare tactibus, donec seminet? Sentit Sanchez *num. 12.* id licere: quia illa prouocatio feminae est actus coniugalis perfectio, ac consummatio; & quamuis ad generationem simpliciter, & omninò non desideretur, valde tamen confert, vt *antea* dixi, & idèd non est inter coniuges inhonestum. Quod etiam firmat, quia aliàs euidentissimo periculo committendi quæ plurima peccata mortalia feminae essent exposita: quia frequenter viri, præsertim robustiores, prius seminant, & illicò recedunt, manente in femina valde irritata libidine: quare expectare vir nõ tenetur, licet possit etiam effuso semine adhuc copulam continuare, vt femina seminet. ] Ita ille. Verùm puto, non esse recedendum à negatiua sententia, quam nouissimè tenet Texeda in *Theol. mor. to. 2. lib. 4. tr. 1. contr. 12. n. 93.* [Primo, quia tactus ille, quo femina extra actum matrimonialem se tangit, & prouocat ad pollutionem, nullo pacto ad finem matrimonij, qui est prolis generatio, spectat: ergo est illicitus. Probatur antecessens: quia est actus habitus solum ob ipsam delectationem, & non ob finem matrimonij. Confirmatur, & explicatur: quia, cum iam vir intra vas feminae seminauerit, & solum viri semen ad prolem generandam necessarium sit, præsupponitur iam proles genita, & completa generatio: ergo femina tactibus se excitat ad effundendum semen, finita copula maritali, & viro ab ea sublato, peccet mortaliter. Respondet Sanchez, illam feminae prouocationem esse perfectionem, & consummationem actus coniugalis. Sed contra: quia actus coniugalis consummatio, & perfectio est ipsa proles genita, quæ est finis principalis matrimonij: ergo actus illi feminae, qui post viri seminacionem sequuntur, nullo modo cõducunt ad prolis generationem; sed solum sunt ob ipsam delectationem à femina captandam habitus, & sic sunt mortales. Probatur tandem principaliter asseritum nostrum: quia generatio potest sequi perfectè absque feminae seminacione, vt fatetur ipse Sanchez, ergo, si iam semen viri scissum est intra vas feminae, & statim reconditum in suo particulari sinu, & sedili, vt ita dicat, effusio seminis feminae non est necessaria, neque ad producendam prolem, neque ad perfectionem actus coniugalis. Si rursus dicas cum Sanchez, verum esse semen feminae nõ esse ad generationem necessarium, valde tamen ad illà conferre, nimirum, ad faciilius generandã prolem. Sed contra: quia id est, quod indicamus falsum, & aduersari doctrinæ eius, ac præbere occasionem peccandi feminis: nam finito actu coniugali, & semine viri intra vas feminae recondito, statim sequuta est generatio per virtutem matricis attrahentis illud, & cõstituentis in suo loco, præcludendo fontem eius, ne aer subintret: ergo semen feminae postea sequutum medijs illis tactibus secũ habitis extra matrimonialem congressum, est impertinens, imò valde illicitus. Obicit Sanchez, si huiusmodi tactus post maritalem coitum, & membro virili extracto, non liceret feminae ad emittendum semen, maximo, & euidentissimo periculo emitendi semen essent feminae expositæ, cum frequenter viri, cum sint robustiores, prius seminant, & statim recedant manente in femina valde irritata libidine. Sed contra: quia ex ratione ista oppositum sequitur: nam, si licet feminis,

Alibi in cõg. 2. tr. 6. Ref. 211. & 215. §. Confirmatur, & in alia Ref. carum annot.

Sup. hoc in rom. 2. tr. 6. Ref. 215. §. Nota tamen & in ref. 216. & in alio §. carum notat. tionum.

membro virili substracto, extra maritalem congressum: se tactibus ad emittendum semet, prouocare ob periculum effundendi illud; quod maius periculum potest esse, neque imaginari emittendi feminis, quam quod femina agitata libidine se ipsam tactibus impudicis prouocet ad pollutionem: nam, si solum irritationem illam pateretur, non ita certe sequeretur seminis emissio, sicut sequitur ex tactibus illis impudicis ordinatis, ex parte feminae, ad emittendum semet. ] Hucusque Texeda, cui adde, ex Societate Iesu Castlrum Palaus *tom. 5. disp. 3. p. 1. 4. §. 3. n. 6.* quia, ait ipse, coniugibus ea copula licita est, per quam efficiuntur vna caro, & mulier illa effusione seminis non videtur fieri vna caro cum viro, ut pote ab ea separato: ergo.

4. Queritur quarto, an licitum sit feminae aliquando operari ad expellendum semen, quod existimat esse corruptum, quamuis praeuideat verum semen emittendum fore: Pro affirmatiua sententia *alibi* adduxi Sanchez, & alios asserentes, quod quando semen est corruptum, & intra vas feminae detentum, si ob id patitur venenosa accidentia, licitum esse ei operari tactibus, & confricationibus in partibus impudicis habitis ad expellendum illud semen, etiam si praeuideat simul verum semen effundendum, si id eueniat prae intentionem feminae operam dantis ad illud semen emittendum. Sed contrarium tenendum est cum Texeda, *ubi supra, numer. 62.* Primum, quia in illa feminis corrupti effusione sentitur vehemens delectatio intenta, & procurata: ergo est illicitum. Antecedens est certum: quia nequit fieri in partibus occultis fricatio, vique ad effusionem seminis, sine magna in parte sensitua delectatione. Consequens verò a Sanchez conceditur, dum asserit, idem seminis effusionem ob vitam tuendam, aut conseruandam, licitam non esse: quia in ea feminis effusione magna sentitur delectatio, quam homines, tanquam humanum bonum, prosequerentur; atque ob id, asserit, natura in omni euentu ipsius seminis administrationem homini denegauit: ergo, si vehemens delectatio, quae in seminis effusione sentitur, est tota ratio, cur seminis effusio in nullo euentu sit licita; cum illa reperitur in feminis corrupti effusione, minime haec licita erit. Nec obstat dicere: licitum est vti medicamentis ad expellendas aliquas prauas, & nocentes qualitates, quando id expedit ad sanitatem corporis, etiam si per accidens sequatur veri seminis effusio: ergo licet etiam partium venerandarum confricatio. Ceterum argumentum hoc nullius est momenti, & idem respondetur concessio anteed. negando consequ. quia, quando expellitur semen corruptum medijs applicatis medicamentis, non sentitur vehemens delectatio, atque aded bene applicari possunt; praecipue, quia illa medicamentorum applicatio non per se tendit ad expulsionem seminis veri, sicut praedicta confricatio membri. Itaque dicendum est, seminis veri emissionem, etiam si fiat concomitanter ad feminis corrupti effusionem, quia opponitur per se proli generationi, & absque magna delectatione fieri nequit, esse illicitam.

5. Queritur quinto, an sit peccatum mortale refricare pudenda in superficie vas praeposteri vxoris: In hoc solum culpam venialem agnoscit Sanchez *lib. 9. disp. 17. num. 5.* Sed ego non solum de introuisione membri virilis in vas feminae praeposterum, quod certum esse debet, sed etiam de refricatione illius in praedicti vas superficie, existimo esse peccatum mortale, nam et si absit periculum pollutionis, & fiat animo consummandi in vase naturali feminae: quia praedicti tactus censendi sunt sodomiticae copulae inchoatio, eod quod ex se, & spectata eorum natura, ad ipsam referantur, quam resolutionem non tollit agentis intentio. Et ita nostram sententiam tenet Caltrus Palaus *tom. 5. disp. 3. p. 1. 4. §. 2. n. 6.*

6. Queritur sexto, an aliquando tactus inter coniugatos sint liciti, etiam cum praesens periculum pollutionis? Affirmatiue respondet Sanchez *tom. 3. lib. 9. disp. 15. num. 30.* vbi sic ait: [ In coniugate non semper sunt mortales tactus cum periculo pollutionis in se, vel in altero coniuge, quando nec ea est intentio, nec est consensus periculum. Sed erunt mortales, quando absque causa virginitatis exercentur. Probatur quia, licet hi tactus sint causa per se pollutionis: at excusat tali causa operam dantem virginitatis, quando adest talis causa. Hinc deducitur, amplexus, & oscula, & alios tactus solitos exerceri inter coniugatos ad mutuum indicandum, fouendumque amorem, & torpiditatem carentes; minime damnanda esse de culpa lechali ob periculum pollutionis praesens, quando non nimia voluptas adest, nec incitatur, sed tanquam indicium amoris exercetur, represso excessu libidinis iniurgentis. Ducor: quoniam causa virginitatis adest huiusmodi tactus exercendi, ut mutui indicetur, foueturque amor inter coniugatos, magnaque austeritas esset, & valde minueretur amor, si ab huiusmodi tactibus abstinerent. Deinde, quia amplexus inter sororem, & fratrem foris venientes ad indicandum amorem, & ne austeri, & inurbani videantur, non damnantur ob pollutionis praesens periculum. Cur ergo inter coniugatos dicantur liciti? Eod vel maxime quod vbi non nimis libidinis ardor incitat eos, sed voluntas mutui amoris fouendi, non fluunt notabiliter in coniugatos ad pollutionem, quamuis in omnino soluti, quibus copula est interdicta, infuerent. ] Ita ille. Sed contra illum, & merito iniurgit Pater Ioannes Praepositus in *3. pari. D. Thomae, q. 6. de bonis matrimonijs, dub. 26. n. 187.* vbi ita asserit: [ Non videtur mihi probandum, quod ait Sanchez, non semper esse mortales tactus exercitos cum periculo pollutionis, etiam in perente: id, inquam, nimis probatur, cum pollutio eo casu possit vitari petendo actum coniugalem, quem coniugatus potest exercere. Confirmatur: si dans operam rei alioquin licitae, & praecipue aduertat inde sequituram pollutionem, quam recusat in actione possit impedire, tenetur impedire alioquin mortaliter peccabit: cum ergo coniugatus in nostro casu possit occurrere pollutioni per actum coniugalem, qui non est ei difficilis, tenetur illum exercere propter rationem, per se loquendo, sentio, compertum, quae per modum reddentis eisdem actus cum delectatione venerea patitur, vel exercet, teneat actum coniugalem petere, si aduertat in se pollutionis periculum, & nulla circumstantia extrinseca excuset: alioquin pollutionem censendam ei voluntariam, cum eam possit impedire per medium non extraordinarium statui matrimonialis, idque sine magno quauamine, vt suppono. Nota etiam, me non adhaerere opinioni Sanchez de *matrim. lib. 9. disp. 44. n. 16.* asserentis, posse coniugem ob solum voluntatem veneream, & non coeundi causa, seipsum tangere cessante pollutionis periculo. Quae opinio, vt obstat, tenetur Dicatillus de *inst. lib. 1. disp. 1. dub. 1. n. 2. 8.* in vltimis huius authoris editionibus, expuncta fuit extrationibus, quas ipse Dicatillus adducit, vnde falsum est. Castl. Palaus *1. r. 2. disp. 2. §. 2. n. 11.* in fauorem Sanchez adducit Valquez: nam Valquez oppositum docet, vt patet in *1. 2. disp. 113. c. 2. n. 4.* & recte notat Dicatillus *vbi supra, n. 219.*

Et tandem nota, a me *infra* impognari Sanchez asserentem, tanquam probabile, licitam, ac debitam esse effusionem seminis in copula fornicaria, si tunc effusione alterius. Et ita, me citato, docet etiam nostram sententiam Pater Auerfa de *marimon. quest. 11. sect. 5.* Quia tota ea actio, & quaelibet eius pars, est illicita, & indebita, ac semper vnusquisque tenetur ab ea desistere, vnde continuando perseverat in actione peccatiosa, & contraria rationi, & iniuriosa proli. Quare non esset maius malum, nec simpliciter malum, sed peius, debium.

Alibi supra  
in Ref. 13. &  
14.

Sup. hoc in  
tom. 2. r. 6.  
Ref. 187. §. 1.  
& lin. 3.

debitum, desistere ab effusione seminis, etiam stante effusione alterius: quia ex hac parte non esset malum frustrari semen, ubi fornicarie conciperetur proles: sed malum fuerat fundi semen ex parte vnus, & inchoare copulam ordinatam ad effusionem vtriusque.

Imò teneri virum desistere, etiam si sequutura sit effusio extra vas, quam ipse amplius impedire non possit; aduertit Diana *part. 3. tract. 1. resol. 227.* ubi oppositam sententiam non vt probabilem admittit. Ita ille, & iterum ego.

In indice primo huius Tom. vide Apendicem ad hunc Tract. 6. ubi reperies alias plurimas quasi missas & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. que simul pertinent ad hunc Tract. 6. circa materiam Luxuria.

## TRACTATUS SEPTIMVS DE FVRTO, ET DE RESTITVTIONE PRO IPSO;

Atque de aliquibus aliis specialibus Restitutionibus, & etiam de Restitutione famæ agitur.

### RESOLVTIO PRIMA.

*An in furto Reliquiarum detur paruitas materia?*

*Et an peccet mortaliter Prælati Regularis, si alicui dederit licentiam accipiendi particulas aliquarum Reliquiarum?*

*Et an liceat Crucem variis Reliquiis, non tamen approbuis, ornatam in Altari collocare? Et part. 5. tr. 5. Resol. 35.*

**A**FFIRMATIVE respondeo. Verum optime obseruat Castus Palus *to. 2. tr. 8. disp. 1. punct. 6. n. 19.* & Sanchez *in sum. 10. l. 2. c. 43. n. 23.* quod paruitas materia ad excusandum à mortali Reliquiarum furto spectanda est non solum penes solam rei absolutam materiam, sed etiam dignitas, ac aestimatio penlanda est, ac earum raritas, & idè ego olim de furto sacrilego quemdam damnauit, qui particulam valde minimam ligni crucis furatus fuerat.

2. Notandum est tamen hinc obiter Signium *lib. de Reliq. Sancto. c. 36.* & Azorium *tom. 1. lib. 9. c. 8. q. 9.* docete, non admittere sacrilegij crimen, si quis extulerit particulas aliquarum Reliquiarum ex facultate Episcopi, vel eius cui Ecclesia commissa est, ex *c. quisquis. §. si quis denum. 17. q. 4.* Sed hæc opinio mihi non placet; nam, vt bene notat Sanchez *ubi supra*, is, cuius cura custodia Reliquiarum commissa est, nullam de illis administrationem habet, ac proinde eius licentia non excusabit à furto, & idè peccaret mortaliter Prælati Regularis, si talem licentiam alicui præberet.

3. Notandum est etiam hinc obiter contra Bonaciam *disp. 7. de adorat. q. 1. punct. 4. n. 6.* licere crucem variis Reliquiis, non tamen approbatis ornatam in altari collocare, & populo adorandam proponere, tum quia sic usus obtinuit, tum quia cum Crux in altari collocatur, non Reliquia, sed Crux adoranda proponitur, quod verò vnus, vel alius reliquias adoret, id per accidens, & ad priuatum cultum pertinet, non ad publicum. Ita Palus *n. 11.* & Sanchez *n. 17.*

### RESOL. II.

*An in furto detur paruitas materia?*

*Et an uxor possit conseruare in usus honestos vigesimam partem redditus sine licentia mariti?*

*Et an de furtis filiorum, & Religiosorum non sit philosophandum ut de cæteris furtis? Et p. 5. tr. 5. Resol. 34.*

Tom. VIII.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, & idè Marchantius *resol. pastoral. ad Decalog. cap. 7. q. 2.* sic ait. Quenam quantitas in furto peccatum mortale constituat? Responderetur vix posse id inuenerim taxari, solum in genere dici potest, quod requiratur quantitas notabilis; talis autem iudicari debet arbitrio prudentum pro varia tum locorum, tum personarum conditione, quia quod respectu vnus censetur notabile, respectu alterius exiguum est; respectu mediocriter diuitum aliqui requirunt quatuor regales, respectu mechanicorum duos, respectu pauperis vnum, vel etiam dimidium, quia hæc summa his proportionaliter sufficit ad viuendum vno die, victum autem vnus diei surripere alicui videtur notabile. Ita ille. Sed de hac questione ne deseras videre me ipsum *in 1. part. 6. res. 16.* ubi plures opiniones inuenies taxantes paruitatem materiae circa præsentem materiam.

2. Non desinam tamen hinc adnotare obiter id, quod docet Ioan. Henric. *in comp. casuum const. c. 1. n. 5.* ubi sic asserit [Tambien ay otra opinion de hombres muy doctos, que afirman que la muger casada puede gastar, sin licencia del marido, en usos honestos, la vigesima parte de la renta que ambos poseen; de fuerce, que si tienen mil ducados de renta, podrá la muger gastar cada año en usos honestos cinquenta ducados, que es la vigesima parte de la renta. El fundamento desta opinion es ser cosa justa, y conforme a razon, que pueda la muger gastar alguna moderada parte en cosas honestas, sin autoridad del marido, pues no es razon, que sea de la condicio de los esclauos, que no tienen dominio en cosa alguna; y assi si sucediesse que el marido dignitassè docto no es inconueniente en el furtivo de la conciencia, porque disgustará sin razon.] De furtis verò filiorum & Religiosorum non est philosophandum vt de cæteris furtis, maior enim quantitas in illis, quam in istis requiritur. Vnde vide me ipsum *loco citato.*

Quæ hic est in tom. 7. tr. 5. Resol. 40. & hic infra in Resol. seq.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 7. Resol. 34. §. ult. & in Resol. 35. §. etiam ult. & in tom. 6. tr. 7. Resol. 58. cursim in principio.

Sup. his in tom. 7. tr. 3. Resol. 40. §. Scd non.

### RESOL. III.

*Queritur, que quantitas requiratur, vt furtum sit peccatum mortale? Et part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Resol. 57.*

§. 1. **Q**uot sunt Doctores, tot sunt opiniones circa hanc questionem.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 3. Resol. 40. §. 1.

2. Prima opinio est Martini Nauarri *manu. cap. 17. num. 4.* qui nimis strictè putat, dimidium regalem esse quantitatem notabilem, quæ constituat furtum mortiferum.

ad lin. 9. & hic supra in Resol. §. 1.

3. Secunda opinio est Cordub. *in summ. q. 103.* & Salon. *2. 2. tom. 1. q. 66. art. 6. contr. 1.* qui dicunt absolute,

N 2 &